

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

516 *REIAL DECRET 1727/2007, de 21 de desembre, pel qual s'estableixen mesures de protecció dels cetacis.*

A les aigües marítimes sotmeses a sobirania o jurisdicció espanyola, hi viuen vint-i-set espècies de cetacis, de les quals més de la meitat estan amenaçades. La protecció del medi marí i de les espècies que hi habiten és responsabilitat de tots els països costaners, perquè la seva degradació pot tenir repercussions d'abast global derivades de la pèrdua de diversitat biològica, la transformació dels sistemes ecològics marins i de la climatologia, etc. A més, per Espanya, la conservació dels ecosistemes marins és crucial, no només per assegurar el futur dels seus valors ecològics, sinó a més per la seva importància socioeconòmica.

El compromís assumit per Espanya en aquesta matèria es reflecteix en la seva participació en nombrosos acords internacionals per a la protecció de la biodiversitat marina, com ara el Conveni OSPAR per a la protecció del medi ambient marí de l'Atlàntic del Nord-est, que incorpora l'annex V sobre la protecció i la conservació dels ecosistemes i la diversitat biològica de la zona marítima, o el Conveni de Barcelona per a la protecció del medi marí i de la regió costanera del Mediterrani, així com el seu Protocol sobre les zones especialment protegides i la diversitat biològica del Mediterrani.

A més, el Conveni de Washington sobre el comerç internacional d'espècies amenaçades de fauna i flora silvestres i el Conveni de Berna relatiu a la conservació del medi natural i la vida silvestre a Europa, inclouen, en els diferents annexos, els cetacis com a espècie protegida.

Així mateix, es pot destacar l'Acord de Mònaco per a la conservació dels cetacis del mar Negre, el mar Mediterrani i la zona atlàntica contigua (ACCOBAMS), que ha establert unes directrius dirigides als estats membres sobre la regulació de les activitats d'observació de cetacis. Així mateix, el Conveni internacional per a la regulació de la pesca de la balena estableix directrius per regular aquestes activitats.

Finalment, els annexos II i IV de la Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres, inclouen el dofí mular (*Tursiops truncatus*) i la marsopa comuna (*Phocoena phocoena*) com a animals d'interès comunitari per a la conservació dels quals és necessari designar zones especials de conservació, i la resta dels cetacis com a animals d'interès comunitari que requereixen protecció estricta.

Com a conseqüència de la transposició a l'ordenament jurídic espanyol de l'esmentada Directiva, els cetacis també queden inclosos als annexos II i V de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, i van ser incorporats a l'antic Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades, avui Catàleg Espanyol d'Espècies Amenaçades, mitjançant les respectives ordres ministerials el juny de 1999 i el març de 2000.

Actualment, l'observació de cetacis en el medi natural constitueix una activitat turística, econòmica, científica i recreativa d'importància excepcional, que pot desenvolupar una important tasca de recerca i d'educació ambiental i fins i tot de conservació, si es fa d'acord amb els principis de protecció ambiental i d'ús sostenible dels recursos naturals, principis que inspiren i s'expressen a l'Estratègia espanyola per a la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica. Aquesta eina bàsica, que neix dels compromisos assumits per les parts contractants del Conveni sobre la diversitat biològica, signat a la Conferència de Nacions Unides sobre medi ambient i desenvolupament, celebrada a Rio de Janeiro el 1992, propugna la integració dels mètodes d'utilització sostenible dels recursos en els diferents sectors productius, entre altres el turístic.

Especialment, el problema mediambiental sorgeix com a conseqüència de les molèsties i els danys que aquestes activitats d'observació poden causar en els cetacis i la possible

afecció al seu hàbitat natural, derivat de l'excessiva presència d'embarcacions en aquest hàbitat i la manera de realitzar-les, i requereix una normativa bàsica que reguli la forma d'evitar que això afecti aquestes espècies protegides mitjançant una conducta adequada i respectuosa en els llocs del litoral espanyol on s'estiguin.

Diversos estudis nacionals i internacionals demostren que aquestes activitats alteren els patrons de conducta dels cetacis, per un constant estat d'estrès produït pel tràfec d'embarcacions i la persecució a la qual se'ls sotmet moltes vegades. A més, el transport marítim pot arribar a produir efectes adversos sobre les poblacions i el seu hàbitat, tant per col·lisió amb individus, especialment les embarcacions ràpides o les dedicades al turisme d'observació de cetacis, com perquè afecta la seva comunicació i danya el seu sistema auditiu.

L'article 52.3 de Llei 42/2007, de 13 de desembre, estableix la prohibició de matar, danyar, molestar o inquietar intencionadament els animals silvestres, especialment els inclosos en alguna de les categories esmentades als articles 53 i 55 de la mateixa Llei.

Per això és urgent l'adopció de mesures de prevenció i protecció que evitin o minimitzin l'impacte de les activitats d'observació de cetacis, ja sigui amb fins turístics, científics, recreatius, divulgatius o per qualsevol altra circumstància en la qual l'home hi entri en contacte.

Les normes de conducta que s'aproven mitjançant aquest Reial decret especifiquen les conductes que s'han de complir, evitar o prohibir amb la finalitat de no danyar, molestar ni inquietar els cetacis, d'acord amb l'article 52.3 de l'esmentada Llei 42/2007, de 13 de desembre.

Aquest Reial decret s'adopta a l'empara de la competència estatal en matèria de marina mercant i de legislació bàsica sobre protecció de medi ambient, de conformitat amb el que estableix l'article 149.1.20a i 23a de la Constitució, i en virtut de l'habilitació expressa de la disposició final vuitena de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, per dictar les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per al seu desplegament.

Així doncs, mitjançant aquest Reial decret es crea l'espai mòbil de protecció de cetacis, en el qual s'han de complir una sèrie de normes de conducta amb l'objecte de minimitzar l'efecte negatiu que diverses activitats humanes, especialment l'activitat recreativa d'observació d'aquests animals en el seu medi natural, puguin tenir a les seves poblacions. D'altra banda, les activitats de protecció civil, salvament marítim i lluita contra la contaminació, seguretat pública marítima i aèria i defensa nacional es regeixen per la seva normativa específica.

Els drets de lliure navegació i de pas innocent s'han d'exercir en els termes previstos en el dret internacional, per bé que els vaixells estrangers han de complir les mesures de protecció dels cetacis.

En l'elaboració d'aquesta norma han estat consultats, entre altres, la Comissió Nacional de Protecció de la Naturalesa, la Conferència Sectorial de Medi Ambient i el Consell Assessor de Medi Ambient.

En virtut d'això, a proposta de les ministres de Medi Ambient i de Foment, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres a la reunió del dia 21 de desembre de 2007,

DISPOSO :

Article 1. *Objecte.*

Aquest Reial decret té per objecte establir mesures de protecció dels cetacis per contribuir a garantir-ne la supervivència i el seu estat de conservació favorable.

Article 2. *Definicions.*

Als efectes d'aquest Reial decret, s'entén per:

a) Grup de cetacis: el constituït per dos exemplars o més que estiguin a una distància no superior a 50 metres uns dels altres.

b) Cria: exemplar jove de qualsevol espècie de cetaci que no arriba a superar la meitat de la longitud dels adults.

c) Activitat recreativa d'observació de cetacis: l'activitat que consisteix a mirar o observar cetacis en el seu medi natural, que realitzin particulars o que organitzin i desenvolupin entitats públiques o privades per a la distracció o l'esbarjo d'un determinat grup d'usuaris, amb ànim de lucre o sense.

d) Espai mòbil de protecció de cetacis: aquell el perímetre del qual sigui el contorn de la superfície d'un cilindre imaginari que inclogui els espais marí i aeri en un radi de 500 metres, amb una altura de 500 metres a l'espai aeri i una profunditat de 60 metres en l'espai submarí, compresos a partir d'un cetaci o grup de cetacis.

En aquest espai, que es representa de manera gràfica a l'annex I, s'hi distingeixen cinc zones segons la distància a la qual estiguin els cetacis objecte de protecció:

1r Zona d'exclusió, que té un radi no inferior a 60 metres mesurat a la superfície de l'aigua a partir del cetaci o grup de cetacis.

2n Zona de permanència restringida, que comprèn la superfície entre el límit de la zona d'exclusió (60 m) i el límit de la zona d'aproximació (300 m).

3r Zona d'aproximació, que comprèn la superfície entre els 300 metres del límit de la zona de permanència restringida i els 500 metres del contorn exterior de l'espai mòbil de protecció de cetacis.

4t Zona aèria, que comprèn la zona d'espai aeri dins els 500 metres de radi del cilindre imaginari en vertical, i en horitzontal, a partir del cetaci o grup de cetacis.

5è Zona submarina, que comprèn la zona d'espai submarí dins els 500 metres de radi del cilindre imaginari en horitzontal i els 60 metres en profunditat a partir del cetaci o grup de cetacis.

Article 3. Àmbit d'aplicació.

1. Les disposicions d'aquest Reial decret són aplicables a les aigües sotmeses a sobirania, drets sobirans o jurisdicció espanyola, que comprenen les aigües interiors, el mar territorial, la zona contigua i la zona econòmica exclusiva.

2. Aquest Reial decret s'aplica a les activitats que es realitzin en l'àmbit de l'espai mòbil de protecció de cetacis que puguin afectar negativament la seva supervivència i el bon estat de conservació.

3. Les activitats recreatives d'observació de cetacis, a més de complir les mesures generals de l'article 4 i les mesures complementàries de protecció de l'article 5, s'han d'efectuar d'acord amb les normes de conducta que disposa l'annex II.

4. Les condicions d'aplicació d'aquest Reial decret a les activitats educatives, divulgatives, d'investigació i de conservació de les espècies s'han d'especificar a l'autorització disposada a l'article 58.1 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat, per ampliar, excepcionar o especificar, en funció de l'activitat que s'hagi de dur a terme i de les espècies de cetacis afectades, les mesures generals de protecció de l'article 4 o altres que l'autoritat competent consideri pertinent.

5. Les activitats de marisqueig, aqüicultura i pesca professionals s'han de fer seguint els criteris de racionalitat i de màxim interès per a la protecció dels cetacis.

6. Les activitats de protecció civil, salvament marítim i lluita contra la contaminació, seguretat pública marítima i aèria, defensa nacional, així com les activitats de senyalització marítima i les relacionades amb els sistemes de mesura del medi marítim, s'han de dur a terme de conformitat amb la normativa específica.

7. L'aplicació d'aquest Reial decret s'ha de portar a terme sense perjudici de les llibertats de navegació, sobrevol i estesa de cables submarins, en els termes previstos en el dret internacional. En l'exercici del dret de lliure navegació, i del dret de pas innocent, els vaixells estrangers han de complir les disposicions espanyoles destinades a impedir que aquests vaixells afectin negativament el bon estat de conservació dels cetacis.

La navegació en zones on hi hagi dispositius de separació de trànsit o zones especialment sensibles per a la navegació s'ha de fer de conformitat amb la normativa

específica, per bé que en la realització d'activitats recreatives d'observació de cetacis s'han de respectar les mesures de protecció establertes en aquest Reial decret quan no posin en perill la seguretat de la navegació.

Article 4. *Mesures generals de protecció.*

1. S'ha d'evitar a l'espai mòbil de protecció de cetacis la realització de qualsevol conducta que pugui matar, danyar, molestar o inquietar els cetacis de conformitat amb el que disposa l'article 52.3 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre.

2. Als efectes d'aquest Reial decret, es considera que pot danyar, molestar o inquietar els cetacis:

- a) El contacte físic d'embarcacions o persones amb el cetaci o grup de cetacis.
- b) Alimentar els animals, tirar-los aliments, begudes, escombraries o qualsevol altre tipus d'objectes o substància sòlida o líquida que sigui perjudicial per als cetacis.
- c) Impedir el moviment lliure dels cetacis, interceptar la seva trajectòria, tallar el seu pas o travessar un grup de cetacis, en qualsevol moment i direcció.
- d) Separar o dispersar al grup de cetacis i, especialment, interposar-se entre un adult i la seva cria.
- e) Produir sorolls i sons forts o estridents per intentar atraure'ls o allunyar-los, incloent-hi l'emissió de sons sota l'aigua.
- f) Banyar-se o bussejar a la zona d'exclusió de l'espai mòbil de protecció de cetacis.

Article 5. *Mesures complementàries de protecció.*

1. Si durant la realització de qualsevol activitat a l'espai mòbil de protecció de cetacis s'observa algun senyal d'alarma, molèstia o alteració en el comportament d'un cetaci o d'un grup de cetacis, com ara canvis sobtats de direcció o velocitat, salts sobtats davant l'aproximació, fugida o allunyament reiterat, s'ha d'abandonar aquest espai en el mínim temps possible, procurant d'evitar molestar els animals durant les maniobres d'allunyament.

2. En cas de ferir un o diversos cetacis o en cas que un animal estigui mort o ferit, s'ha d'avisar, amb la màxima brevetat i indicant la posició, el Servei Marítim de la Guàrdia Civil, si és en el mar territorial, o a la Força d'Acció Marítima de l'Armada, si és en aigües marines que no tinguin aquest caràcter. En cas que estigui mort, s'ha de procurar abalisar l'animal, i en cas que estigui ferit, assenyalar-ne la posició.

3. En els casos a què es refereix l'apartat anterior, també s'ha d'informar la Capitania Marítima competent per raó de les aigües en què es trobin els cetacis, a través del Centre de Coordinació de Salvament Marítim corresponent, precisant-ne la posició i el seu estat, així com les possibles mesures d'abalisament que, si s'escau, s'hagin adoptat.

Article 6. *Tasques de vigilància, inspecció i control.*

1. En l'àmbit de competències de l'Administració General de l'Estat, correspon als òrgans competents de la Direcció General de Marina Mercant del Ministeri de Foment, a l'Armada i al Servei Marítim de la Guàrdia Civil la potestat d'inspecció i control de les mesures previstes en aquest Reial decret, així com la d'aixecar les corresponents actes de denúncia.

2. Els agents de l'autoritat de les diferents comunitats autònomes han de col·laborar, en l'àmbit de les seves competències, en les tasques de vigilància, inspecció i control necessàries per a la consecució dels fins d'aquest Reial decret, a través dels mitjans humans i tècnics disponibles.

3. Les autoritats amb competències en l'aplicació de convenis internacionals que afectin els cetacis, i dels quals Espanya sigui part, han de ser informades de les actes de denúncia esteses a què es refereix l'apartat 1.

Article 7. *Règim sancionador.*

1. Les infraccions comeses contra el que disposa aquest Reial decret estan sotmeses al règim sancionador que regula la Llei 42/2007, de 13 de desembre.

2. De conformitat amb l'article 77.3 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, quan es doni algun dels supòsits establerts a l'article 6 de l'esmentada Llei, correspon al Ministeri de Medi Ambient, amb l'informe previ de la Direcció General de Marina Mercant del Ministeri de Foment, la tramitació i imposició de sancions previstes a l'esmentat article 77, a partir de les denúncies que puguin formular els particulars, l'Armada, el Servei Marítim de la Guàrdia Civil o els òrgans competents de la Direcció General de Marina Mercant del Ministeri de Foment, tot això sense perjudici de la col·laboració dels òrgans de les comunitats autònomes a què es refereix l'article 6.

3. No es poden sancionar els fets que hagin estat sancionats penalment o administrativament, en els casos en què s'aprecii identitat del subjecte, fet i fonament.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.20a i 23a de la Constitució espanyola, que atorga a l'Estat la competència exclusiva en matèria de marina mercant, i també en matèria de legislació bàsica sobre protecció del medi ambient.

Disposició final segona. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

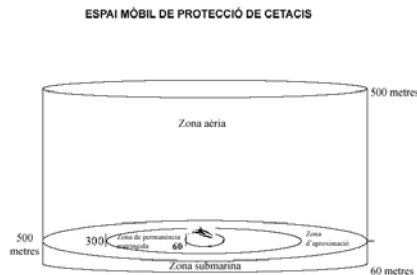
Madrid, 21 de desembre de 2007.

JUAN CARLOS R.

La vicepresidenta primera del Govern
i ministra de la Presidència,
MARÍA TERESA FERNÁNDEZ DE LA VEGA SANZ

ANNEX I

El gràfic següent il·lustra l'espai mòbil de protecció de cetacis i les zones que comprèn, tal com es defineixen a l'article 2:

ANNEX II

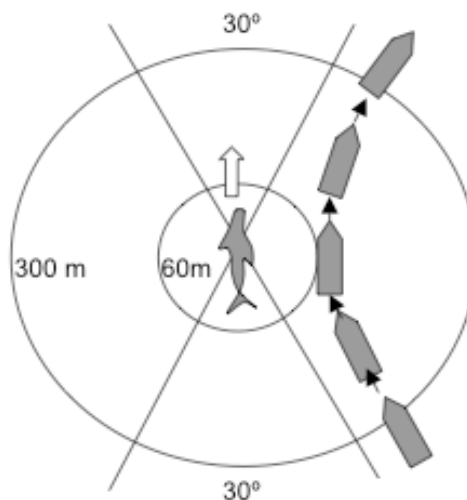
1. Normes de conducta de caràcter general durant la realització d'activitats recreatives d'observació de cetacis a l'espai mòbil de protecció de cetacis:

A. Es prohibeix l'ús de sistemes de sónar i/o acústics per emetre sorolls amb l'objecte de detectar cetacis o conduir-los a la superfície.

B. Les embarcacions s'han de moure a una velocitat constant i no superior a quatre nusos i, si s'escau, no més ràpida que l'animal més lent del grup, a excepció de la zona d'exclusió, on és aplicable el que estableix l'apartat 2 d'aquest annex per a aquesta zona. Una vegada acabada l'observació, no s'ha de modificar la velocitat fins que l'embarcació estigui fora de l'espai mòbil de protecció de cetacis.

C. L'aproximació als cetacis s'ha de fer de manera suau i convergent amb la direcció i el sentit de la natació dels animals en un angle d'aproximadament 30° , mai de cara, per darrere o perpendicularment a la seva trajectòria. Durant l'observació dels cetacis és necessari mantenir la navegació en una trajectòria paral·lela, sense fer canvis bruscos de rumb o velocitat.

A continuació es representa gràficament la manera d'aproximar-se als cetacis:

D. Les embarcacions que s'acostin simultàniament al mateix cetaci o al mateix grup de cetacis han de coordinar per ràdio la seva aproximació i maniobra, de manera que la repercussió sobre els animals sigui mínima.

E. En cas d'apagar el motor i després encendre'l, s'ha de mantenir en punt mort o desembragament durant un període de temps d'almenys un minut. Tots els canvis de velocitat o revolucions de motor s'han de fer sempre progressivament i lentament.

F. No s'ha de fer mai marxa endarrere, excepte en situació d'emergència o per prevenir una col·lisió amb una altra embarcació o amb un cetaci.

G. No s'ha de navegar en cercle al voltant d'un cetaci o grup de cetacis.

H. Si durant la realització d'activitats de busseig fora de la zona d'exclusió de l'espai mòbil de protecció de cetacis es produeix l'acostament d'un grup de cetacis als bussejadors, aquests no han d'interactuar amb els cetacis i, en cas d'observar comportaments associats a la presència dels bussejadors, se n'han d'allunyar quan sigui possible, sempre tenint en compte la seguretat dels bussejadors.

2. Normes de conducta específiques durant la realització d'activitats recreatives d'observació de cetacis en les diferents zones de l'espai mòbil de protecció de cetacis.

A la zona d'exclusió:

A. Està prohibit accedir o romandre en aquesta zona, excepte en situacions d'emergència o urgent necessitat, per estrictes motius de seguretat i salut de les persones.

B. Si els cetacis s'aproximen o apareixen d'improvís a menys de 60 metres d'una embarcació, s'ha de posar el motor en punt mort o desembragament i a baixes revolucions o, si és necessari, s'ha de parar.

C. Es prohibeix posar en moviment l'hèlix o en marxa el motor mentre els animals estiguin a menys de 60 metres de l'embarcació, i en aquest cas s'ha de fer uns minuts després que hagin començat a allunyar-se d'aquesta zona. En cas de necessitat s'ha d'arrencar suaument i fer la maniobra de manera suau i progressiva, prestant especial atenció a l'hèlix, perquè no hi ha d'haver cetacis a prop seu.

D. En cas que els animals que s'aproximin siguin dofins o marsopes, es pot continuar navegant mantenint la velocitat i el rumb.

E. S'ha d'apagar el sónar i la sonda.

A la zona de permanència restringida:

A. Es prohibeix entrar en aquesta zona si hi ha adults aïllats amb cries o cries aïllades.

B. En aquesta zona només hi poden romandre, simultàniament, dues embarcacions com a màxim.

A la zona d'aproximació:

En aquesta zona només hi poden romandre dues embarcacions com a màxim a l'espera d'entrar a la zona de permanència restringida, quan hi hagi embarcacions en aquesta última i fins que se'n vagin. Per a això, totes les embarcacions han d'estar permanentment comunicades per ràdio per coordinar els seus moviments.

A la zona aèria:

S'hi prohibeix la permanència.

A la zona submarina:

S'hi prohibeix la permanència.